

Justiitsministeerium

Teie 20.11.2024 nr 8-1/8228-1

Meie 11.12.2024 nr 10-3/181

Arvamus tsiviilkohtumenetluse seadustiku muutmise seaduse eelnõu osas

Justiitsministeerium edastas 20.11.2024 kirjaga nr 8-1/8228-1 teiste seas Tallinna Halduskohtule (*TlnHK*) arvamuse avaldamiseks tsiviilkohtumenetluse seadustiku (*TsMS*) muutmise seaduse eelnõu.

Tallinna Halduskohus esitab eelnõuga seonduvalt alljärgneva ettepaneku

Muuta *TsMS*-i, täiendades §-i 441 lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

„(1¹) Infosüsteemis ei pea otsust digitaalselt allkirjastama, kui kohtunik saab otsuse tegemist kinnitada usaldusväärset ja turvaliselt muul viisil.“

Selline *TsMS*-i muudatus rakenduks halduskohtumenetluse seadustiku (*HKMS*) § 156 lg 2 kaudu ka halduskohtumenetlusele (sh *HKMS* § 178 lg 3 kaudu kõigile kohtulahenditele, st nii kohtuotsustele kui määrustele). *TsMS* § 441 lõike 1¹ eesmärgiks on menetluste kiirendamine seeläbi, et loobuda lahendite digitaalallkirjastamisest, kui lahendi saab nt infosüsteemis turvaliselt kinnitada ka lihtsamalt (võimalik on nt tagada kohtuniku identifitseerimine infosüsteemi sisenemisel muul viisil, kui ID-kaardiga / digi-ID-ga). Digitaalallkirjastamine on kohmakas ja röövib kohtunikelt tööaega. Lisaks on oluline, et teatud olukordades ei olegi võimalik kohtulahendit digitaalselt allkirjastada. Seda juhul, kui juurdepääsupiiranguga lahend vormistatakse infosüsteemis, mis ei võimalda kasutaja identimist ID-kaardi / digi-ID abil (nt haldustoiminguks loa andmine julgeolekuasutuste seaduse §-de 27 ja 29 alusel). Sellises olukorras tuleb kohtulahend praktikas vormistada paber kandjal (st allkirjastada käsitsi). See tähendab täiendavat ajakulu (ja kontoritarvikute kulu) ning lisaks kaasnevad juurdepääsupiiranguga (riigisaladus ja salastatud välisteave) paber kandjatel dokumentide transportimisega, säilitamisega ja arhiveerimisega olulised lisakulud ja -nõuded. Kõnealuse seadusemuudatusega oleks võimalik luua, edastada, säilitada ja arhiveerida selliseid kohtulahendeid digitaalsel kujul, mis lihtsustab oluliselt tööprotsessi ja lahendite hilisemat haldamist.

Lisakommentaarina, et sama muudatusettepanek on *TlnHK* poolt tehtud *HKMS*-i muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõule (kohtumenetluse tõhustamine) esitatud arvamus (*TlnHK* 22.11.2024 arvamus nr 10-3/180). Samuti on sama muudatusettepanek tehtud teadaolevalt kohtute seaduse ja sellega seotud muude seaduste muutmise seaduse (kohtureformi seadus) eelnõus.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Kaupo Kruusvee
Tallinna Halduskohtu esimees